

Eseu despre vocatia portretistica a lui George Calinescu - a patra parte

Intregirea profilului moral al personajelor se realizeaza, pe parcursul romanelor lui Calinescu, prin dezvaluirea ariei sentimentale, a reactiei sentimentale, a starilor de spirit.

Vom constata ca aria sentimentelor in portretul calinescian este restransa categorial. Intalnim mai putin sentimente larg omenesti cum sunt: mila, duiosia, modestia, sinceritatea, prietenia, etc., locul acestora fiind luat treptat de celelalte sentimente: ura, dispretul, invidia, frica, disimulatia, neincrederea, etc. Aceste sentimente negative sunt prezentate diferentiat, intr-o mecanica morala si temperamentala proprie fiecarui personaj. Sa urmarim un scurt fragment in care intrezarim sentimentul de invidie pe care il nutrea Pomponescu fata de Ioanide:

"Cand lectura articolului fu terminata, se produse o mare si respectuoasa tacere. Dan Bogdan manifesta o adanca emotie muta, Saferian legana capul, incantat, Gaittany exalta sincer, desi cu moderatie, spre a nu soca pe Pomponescu. Acesta ramase perplex, prada celei mai penibile contrarietati, neputand lua nici o atitudine, paralizat pe scaun.

Laudele ditirambice aduse lui Ioanide ii cauzau invidie, aluziile inasa la mediocritatea restului arhitectilor si la scoala stilului national, al carei sef se considera, ii turnau otrava in sange".

Si manifestarile difera de la un personaj la altul, scotand in evidenta trasaturile de caracter. Sa-i urmarim pe Panait Sufletel, pe Gulimanescu si pe Dan Bogdan:

"Exista o deosebire de manifestare intre ei : Sufletel se agita furibund, zburbindu-si parul cu mainile, bulbucand ochii ca sub impresia teroarei. Dar asta numai la colturi de strada pustii sau intre patru ziduri. Gulimanescu se manifesta intr-un stil mai potolit. Dan Bogdan inasa isi destainuia antipatia pe fata, nu calmaros, inasa intr-un fel de aluzii muscatoare si cu sarcasmul lui echivoc. Se pretindea chiar ca face dificultati la examene studentilor pe care ii banuieste a avea simpatii pentru miscare.

In ciuda acestei darzenii aparente, Dan Bogdan era fricos si oportunist, si cand cineva ii demonstra cu multe argumente ca cel putin temporar Miscarea avea sanse de a izbandi. Bogdan il privea ironic, ceea ce insemna de fapt ca medita cu dificultate la aceasta ipoteza Spre norocul lui, Dan Bogdan era aprobat frenetic de Sufletel si de Gulimanescu, care inasa ei insisi se fereau de manifestarile deschise".